

Causal Model Presentation for Predicting Academic Satisfaction Based on Family Communication Patterns Considering the Mediating Role of Self-Efficacy Beliefs

Ahmad Rastegar *

Corresponding Author, Associate Professor, Department of Educational Science, Payame Noor University, Tehran, Iran. E-mail: rastegar_ahmad@pnu.ac.ir.

Mohammad Hassan Seif

Associate Professor, Department of Educational science, Payame Noor University, Tehran, Iran. E-mail: Mh_seyf@pnu.ac.ir

Sima Alizadeh

Assistant Professor, Department of Educational science, Payame Noor University, Tehran, Iran. E-mail: Alizadeh221@pnu.ac.ir

Maryam Oraki

Master's degree, Faculty of Educational Sciences, Payame Noor University, Tehran, Iran. E-mail: maryamoraki1998@gmail.com

ABSTRACT

Academic satisfaction is a key factor in creating competitive experiences in higher education, enhancing awareness in the educational process, and fostering students' interest in learning. Therefore, this study aims to present a causal model for predicting academic satisfaction in online classes based on family communication patterns, taking into account the mediating role of self-efficacy beliefs among virtual students at Shiraz University through path analysis. The research method is descriptive and correlational in nature in terms of implementation approach. For this purpose, 331 students (214 females and 117 males) from Shiraz University's virtual courses were selected and responded to a self-administered questionnaire consisting of subscales such as Koerner and Fitzpatrick's (2002) family communication patterns, Morris' (2001) self-efficacy beliefs, and Lent et al's (2007) academic satisfaction. The technical characteristics of the measurement tools were reviewed and confirmed. Overall, the findings indicated that conversational communication patterns indirectly and positively, and conformity communication patterns indirectly and negatively, affect students' academic satisfaction through the mediation of self-efficacy beliefs. Additionally, in the fitted model of this study, 27% of the variance in academic satisfaction was explained by family communication patterns and self-efficacy beliefs.

Keywords: Family communication patterns, Self-efficacy beliefs, Academic satisfaction

Cite this Article: Rastegar, A., Seif, M., Alizadeh, S., & Oraki, M. (2024). Causal Model Presentation for Predicting Academic Satisfaction Based on Family Communication Patterns Considering the Mediating Role of Self-Efficacy Beliefs. *Technology of Instruction and Learning*, 7(25), 67-90. <https://doi.org/10.22054/jti.2025.77870.1437>

© 2016 by Allameh Tabataba'i University Press

Publisher: Allameh Tabataba'i University Press

DOI: <https://doi.org/10.22054/jti.2025.77870.1437>

Introduction

The increasing number of universities, the rise in university graduates, and factors such as the increasing unemployment rate among them have led to a decline in the interest of adolescents and young adults in attending universities and even an increase in the tendency of students to drop out. Consequently, universities and higher education institutions have traditionally focused on attracting and retaining students and promoting academic performance as important metrics for measuring their success (Sanchez-Cardona, 2020). To achieve this goal, they have always emphasized meeting the expectations and needs of students (DiShield et al., 2005, cited in Aghaei et al., 2023). Therefore, in higher education institutions, the concept of academic satisfaction has become one of the most vital and widespread concepts in the field of satisfaction (Clinton & Willington, 2013). Among the contextual variables related to the family that have always been among the factors influencing individual performance in academic fields, family communication patterns are significant. According to the researcher, it is essential to examine social interactions within families and how these interactions relate to various outcomes in academic fields. Another variable that affects the regulation of learners' behavior and attitudes in academic and educational contexts is self-efficacy. High levels of self-efficacy, particularly when tasks are new, unpredictable, challenging, or stressful, help improve performance (Joy-Lamarelle et al., 2021).

Given the theoretical and empirical background mentioned, the main issue of the present research is to investigate the mediating role of self-efficacy in the relationship between family communication patterns and academic satisfaction.

Methodology

This research is applied in terms of purpose and descriptive-correlational in terms of methodology. The statistical population of the study consisted of 2,400 students (1,100 males and 1,300 females) enrolled in virtual courses at Shiraz University during the academic year 1401–1402 (2022–2023). The sample size, determined using Krejcie and Morgan's sampling table, was 331 students (214 females and 117 males). The questionnaire link was shared in student groups with the coordination of the E-learning Faculty and was administered online.

To collect data for measuring family communication patterns, the Koerner and Fitzpatrick (2002) scale was used. For assessing students' academic satisfaction, the Lent et al. (2007) questionnaire was employed, and for measuring self-efficacy beliefs, the Morris (2001) Self-efficacy Dimensions Scale was utilized. The content validity of all three questionnaires was reviewed and confirmed by several subject-matter experts. Cronbach's alpha coefficients for the three questionnaires were 0.82, 0.85, and 0.88, respectively, indicating that these instruments have satisfactory reliability in terms of measurement consistency.

Results

Overall, the findings of the study showed that conversational communication patterns indirectly and positively affect students' academic satisfaction through the mediation of self-efficacy beliefs, while the conformity communication pattern indirectly and negatively affects it. Also, in the fitting model of this study, 27% of the variance in academic satisfaction was explained by family communication patterns and self-efficacy beliefs, and the findings showed that the conceptual model of the study had a relatively good fit with the data collected from students of virtual courses at Shiraz University.

Discussion and Conclusion

Based on the research findings, if a participatory environment based on interaction and respect for feelings, emotions, and excitements is established among family members through a conversational communication pattern, where various issues and topics are raised for discussion and examination without any prejudice, and where all individuals, especially children, can freely express their opinions, the psychological capacity of students will develop. Their beliefs regarding their capabilities and abilities to cope positively and effectively when facing negative emotions will improve, enabling them to easily control their emotions in challenging academic situations. However, if a conformity communication pattern dominates the family environment, where parents and elders attempt to impose their views and opinions on their children, and constantly emphasize the children's adherence to parental values, beliefs, and opinions regarding various issues (especially academic ones), a foundation for the formation of negative beliefs in learners about their abilities in academic matters, emotional

control and management, and achievement of social standards will be established. Consequently, these individuals often resort to negative attributions, attributing their successes and failures to external conditions. They negatively evaluate their academic experiences and participation in online university courses, leading to a decrease in their academic satisfaction.

Therefore, it is recommended that instructors and counselors, through various means, educate families about the positive consequences of the conversational communication pattern and the negative consequences of the conformity communication pattern on their children's psychological capacities and their academic activities and achievements. They should also provide necessary training on the characteristics, advantages, and implementation of adaptive communication patterns.

ارائه مدل علی پیش‌بینی رضایت تحصیلی بر اساس الگوهای ارتباطی خانواده با توجه به نقش واسطه‌ای باورهای خودکارآمدی

احمد رستگار *

نویسنده مسئول، دانشیار، گروه علوم تربیتی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران.
رایانامه: rastegar_ahmad@pnu.ac.ir

محمدحسن صیف

دانشیار، گروه علوم تربیتی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران. رایانامه:
mh_seyf@pnu.ac.ir

سیما علی زاده

استادیار، گروه علوم تربیتی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران. رایانامه:
alizadeh221@pnu.ac.ir

مریم اورکی

کارشناسی ارشد، دانشکده علوم تربیتی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران. رایانامه:
maryamoraki1998@gmail.com

چکیده

رضایت تحصیلی از عوامل کلیدی در ایجاد و توسعه‌ی تجارب رقابتی در آموزش عالی و افزایش آگاهی در فرایند آموزشی و علاقه‌مندی دانش‌آموزان به یادگیری محسوب می‌شود. لذا این پژوهش با هدف ارائه مدل علی پیش‌بینی رضایت تحصیلی از کلاس‌های آنلاین بر اساس الگوهای ارتباطی خانواده با توجه به نقش واسطه‌ای باورهای خودکارآمدی در میان دانشجویان دوره‌های مجازی دانشگاه شیراز به روش تحلیل مسیر، انجام شده است. روش پژوهش از منظر شیوه اجرا توصیفی از نوع همبستگی است. برای این منظور ۳۳۱ نفر (۲۱۴ دختر و ۱۱۷ پسر) از دانشجویان دوره‌های مجازی دانشگاه شیراز انتخاب و به پرسشنامه‌ای خودگزارشی متشکل از خرده مقیاس‌ها یا الگوهای ارتباطی خانواده کوثرنر و فیندریاتریک (۲۰۰۲)، باورهای خودکارآمدی موریس (۲۰۰۱) و رضایت تحصیلی لنت و همکاران (۲۰۰۷) پاسخ دادند. ویژگی‌های فنی ابزارهای اندازه‌گیری نیز بررسی و مورد تأیید قرار گرفت. به‌طور کلی یافته‌های پژوهش نشان داد که الگوهای ارتباطی گفت‌و شنود از طریق واسطه‌گری باورهای خودکارآمدی به‌صورت غیرمستقیم و مثبت و الگوی ارتباطی همنوایی به‌صورت غیرمستقیم و منفی رضایت تحصیلی دانشجویان را تحت تأثیر قرار می‌دهند. ضمناً در مدل برازش شده این پژوهش ۲۷ درصد از واریانس رضایت تحصیلی توسط الگوهای ارتباطی خانواده و باورهای خودکارآمدی تبیین گردید.

کلیدواژه‌ها: الگوهای ارتباطی خانواده، باورهای خودکارآمدی، رضایت تحصیلی

استناد به این مقاله: رستگار، احمد، صیف، محمدحسن، علی زاده، سیما، و اوراکی، مریم. (۱۴۰۳). ارائه مدل علی پیش‌بینی رضایت تحصیلی بر اساس الگوهای ارتباطی خانواده با توجه به نقش واسطه‌ای باورهای خودکارآمدی. *فناوری‌های آموزشی در یادگیری*، ۷(۲۵)، ۶۷-۹۰. <https://doi.org/10.22054/jti.2025.77870.1437>

مقدمه

رشد فزاینده‌ی تعداد دانشگاه‌ها، افزایش نرخ فارغ‌التحصیلان دانشگاهی و عواملی نظیر افزایش نرخ بیکاری در میان آنان، سبب کاهش رغبت نوجوانان و جوانان به ورود به دانشگاه و حتی افزایش تمایل دانشجویان به ترک تحصیل شده است. از این رو، دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی به‌طور سنتی بر جذب و حفظ دانشجو و ارتقای عملکرد تحصیلی به‌عنوان معیارهایی مهم برای سنجش موفقیت خود تمرکز کرده‌اند (Sanchez-Cardona, 2020) و برای دستیابی به این هدف، همواره بر برآورده کردن انتظارات و نیازهای دانشجویان تأکید دارند (De Schild et al., 2005, cited in Aghaei et al., 2023)؛ بنابراین در مؤسسات آموزش عالی، مفهوم رضایت تحصیلی^۱ به یکی از حیاتی‌ترین و گسترده‌ترین مفاهیم در زمینه رضایت تبدیل شده است (Clinton and Wellington, 2013).

از طرفی دانشجویان در کنار نگرانی برای آینده شغلی خود، در حوزه زندگی اجتماعی نیز با چالش‌ها و برخی مشکلات عاطفی روبه‌رو هستند (Elrich, 2021) و استرس‌های روانی را تجربه می‌کنند که ممکن است منجر به نارضایتی از آموزش‌های آنلاین شود (Komalasari & Akmal, 2021). همچنین دانشجویان دوره‌های آموزش مجازی به دلیل دسترسی محدود به اینترنت، دل‌بستگی کمتر به اساتید و عدم دریافت راهنمایی مناسب (Soorehmani & Soltani, 2020) احساس نارضایتی می‌کنند. افزون بر این، در شیوه‌ی تدریس آنلاین، فراگیران با مشکلات گوناگونی مانند اتصال به اینترنت، دانلود مطالب، نصب نرم‌افزارها، ورود به سیستم، مشکلات صوتی و تصویری و درک مطالب متنی مواجه هستند (Davan, 2020). این در حالی است که میزان رضایت دانشجویان به‌عنوان معیاری مهم برای حفظ انگیزه و پیشرفت تحصیلی محسوب می‌گردد (Nisa et al., 2021).

رضایت تحصیلی به‌عنوان یک متغیر پیامد مثبت می‌تواند پیشرفت، نشاط تحصیلی، سلامت روان و وفاداری به دنبال داشته باشد. (Anditi & Choli, 2017) از نظر (Landram, 2020) رضایت تحصیلی، احساسی مثبت در فرآیند یادگیری و شایستگی برای دستیابی به اهداف تحصیلی است. او نشان می‌دهد فراگیرانی که درک مثبتی از شایستگی تحصیلی خود دارند، وظایف تحصیلی خود را بهتر انجام داده و در نتیجه، نتایج

تحصیلی بهتری کسب می کنند. همان طور که از این تعاریف استنباط می شود، رضایت تحصیلی، متأثر از رضایت کلی فراگیران از میزان تحقق انتظاراتشان است. از نظر (Atanaspoulos et al., 2001) رضایت تحصیلی یکی از چهار عامل مهم برای ایجاد و توسعه ی مزیت رقابتی است، به نحوی که جلب رضایت تحصیلی فراگیران به وفاداری آنها منجر شده و حفظ و نگهداشت آنها در بلندمدت را به دنبال دارد. با وجود اهمیت بالای سازه رضایت تحصیلی، مطالعات بسیار محدودی در داخل کشور به پیش بینی و تبیین این سازه در بستر آموزش الکترونیکی پرداخته اند و همین امر مانع توسعه ی مفهومی و دانش نظری آن در داخل کشور در حوزه تحصیلی و آموزش مجازی می شود. تحقیقات نشان داده اند که رضایتمندی به طور پیچیده ای تحت تأثیر عواملی نظیر وضعیت قومی و نژادی، خصوصیات فردی و خانوادگی، محیط تحصیلی، روندها و فضای آموزشی قرار دارد (Karimer et al., 2003). بنابراین سازه رضایت تحصیلی می تواند شاخصی از موفقیت نظام آموزشی باشد. به نقل از (شهسواری و همکاران، ۱۴۰۱)

با وجود اهمیت رضایت تحصیلی در آموزش عالی، هنوز درک مشترکی از ساختار این مفهوم وجود ندارد (Bamonti, 2010). از جمله متغیرهای زمینه ای مرتبط با خانواده که همواره در زمره عوامل تأثیرگذار بر عملکرد افراد در حوزه های تحصیلی است، الگوهای ارتباطی خانواده^۱ است. به باور محقق، بررسی تعاملات اجتماعی درون خانواده ها و چگونگی ارتباط این تعاملات با پیامدهای مختلف در حوزه های تحصیلی، امری ضروری است. (Campil-Salom et al., 2019) خانواده را به عنوان نهادی اجتماعی تعریف می کنند که افراد آن پیوسته در حال تعریف و بازتعریف ماهیت خود بر اساس الگوهای ارتباطی هستند. این الگوها، چارچوبی علمی از شیوه های ارتباطی در خانواده را نشان می دهند و مواردی مانند نحوه ی ارتباط و گفتگوی اعضا با یکدیگر، رفتارهای متقابل و ادراک معنایی آنها از این ارتباطات را شامل می شوند (Lee et al., 2017). الگوهای ارتباطی خانواده، برای تبیین چگونگی تعامل و همکاری اعضای خانواده برای رسیدن به سطحی از رضایتمندی و توافق، و نیز مهارت های لازم برای این منظور، طراحی شده اند (Cuerner & Fitzpatrick, 2002). روابط خانوادگی، نقشی بسزا در زندگی افراد ایفا می کنند و این روابط، پایدارترین نهاد اجتماعی را نمایان می سازند (Koerner & Scherdt, 2014). ارتباطات در خانواده،

نه تنها یک ویژگی اصلی در نظام خانواده است، بلکه می‌تواند به عنوان شکلی از جامعه‌پذیری برای اعضای خانواده نیز مورد استفاده قرار گیرد (Atkinson, 2018).

الگوهای ارتباطی خانواده، برای اولین بار در سال ۱۹۷۲ توسط مک لئود و چفی^۱ با تمرکز بر دو الگوی جهت‌گیری مفهومی^۲ و جهت‌گیری اجتماعی^۳ (Bakar & Aftenorhan, 2016) مطرح شدند. بعدها، کوثرنر و فیتزپاتریک^۴ در سال ۱۹۹۴، این الگوها را با دو مفهوم ارتباطی گفت‌وگو و همنوایی بازتعریف کردند (Miller et al., 2021). الگوی ارتباطی گفت‌وگو به میزان فضایی اشاره دارد که خانواده‌ها برای اعضای خود فراهم می‌کنند تا در آن، آزادانه درباره موضوعات مختلف به تعامل و گفت‌وگو بپردازند (Koerner & Fitzpatrick, 2002). درواقع، این الگو منعکس‌کننده چگونگی ارتباط والدین با فرزندان است (Huang, 2010) و به این پرسش پاسخ می‌دهد که آیا افراد خانواده با یکدیگر تعامل خودانگیخته داشته و در فضایی باز و آزادانه به بحث و تبادل نظر می‌پردازند؟ (Parker, 2019). در مقابل، الگوی ارتباطی همنوایی به میزانی اشاره دارد که فضای خانواده بر همگونی نگرش‌ها، ارزش‌ها و باورها در مورد مسائل مختلف تأکید می‌کند (Koerner & Fitzpatrick, 2002; Parker, 2019).

با وجود تأثیر بسزای نحوه ارتباط بین اعضای خانواده در بازخوردها و رفتارهای فرزندان در حوزه‌های مختلف، پژوهشی که به‌طور مستقیم به بررسی رابطه بین الگوهای ارتباطی خانواده و رضایت از تحصیل، به‌ویژه در بستر آموزش مجازی، پرداخته باشد، یافت نشد. از این‌رو، درک عمیق‌تر روابط بین این دو متغیر، نیازمند پژوهش‌های بیشتر و بررسی نقش متغیرهای تأثیرگذار دیگر است.

یکی از متغیرهای مؤثر بر تنظیم رفتار و نگرش فراگیران در زمینه‌های تحصیلی و آموزشی، خودکارآمدی است. خودکارآمدی، عنصر اصلی و اساس نظریه شناختی-اجتماعی است که از نظریه شناخت اجتماعی آلبرت بندورا (۱۹۷۷) نشئت گرفته و بیش از سه دهه است که مورد توجه روان‌شناسان و نظریه‌پردازان است. خودکارآمدی به باور فرد به توانایی خود برای انجام یک تکلیف یا رفتار خاص اشاره دارد (Bandura, 1997; cited).

1. McLeod & Caffee

2. Concept orientation

3. Socio orientation

4. Koerner & Fitzpatrick

(in Tomaz et al., 2023). همچنین به عنوان باور فرد به توانایی خود برای موفقیت، نقش مهمی در یادگیری ایفا می کند، که واسطه رابطه بین رضایت، موفقیت و انگیزه است (Callo & Yazon, 2020; Doménech-Betoret et al., 2017). به نقل از (حافظی و همکاران، ۱۴۰۳).

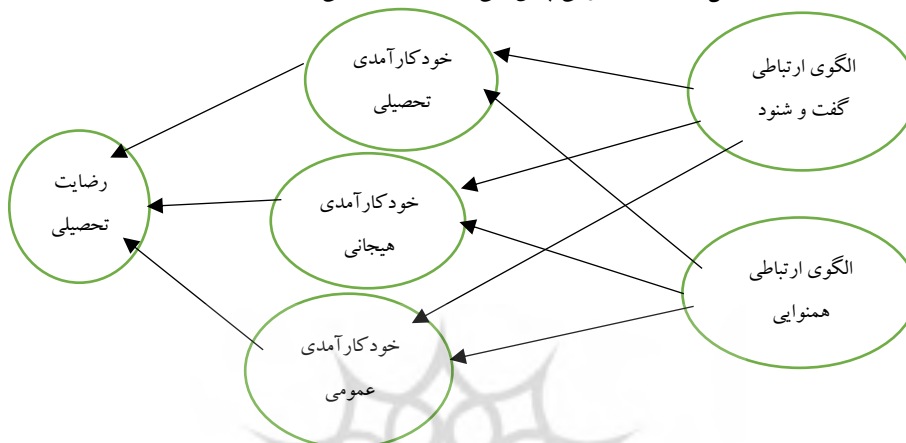
برخی محققان در تعریف این متغیر به اطمینان افراد به قابلیت های انگیزشی و منابع شناختی خود در زمان مواجهه با چالش ها و مشکلات اشاره کرده اند (Marsh et al., 2019). خود کارآمدی افراد را برای مواجهه با موقعیت مبهم و چالش برانگیز آماده می سازد، زمینه شناسایی ظرفیت های واقعی را فراهم می کند و میزان اعتماد به نفس افراد را افزایش می دهد (Koh et al., 2022). در واقع، افراد با خود کارآمدی بالا، بیشتر از سایرین به تلاش خود متکی بوده و در مواجهه با مشکلات، پافشاری بیشتری نشان می دهند. سطوح بالای خود کارآمدی، به ویژه زمانی که وظایف جدید، غیر قابل پیش بینی، چالش برانگیز یا استرس زا هستند، به بهبود عملکرد کمک می کند (Joy-Lamarel et al., 2021).

در خصوص روابط بین الگوهای ارتباطی خانواده و خود کارآمدی نتایج تحقیقات بیانگر رابطه مثبت بین الگوی ارتباطی گفت و شنود (دهقانی زاده و همکاران، ۱۳۹۳؛ بهرامی و همکاران، ۱۳۹۴؛ نادری و همکاران، ۱۳۹۷؛ علایی و همکاران، ۱۳۹۹؛ بدیع و همکاران، ۱۴۰۱) (Nicolini, 2016) و رابطه منفی الگوی ارتباطی همناوی (دهقانی زاده و همکاران، ۱۳۹۳؛ بهرامی و همکاران، ۱۳۹۴؛ نادری و همکاران، ۱۳۹۷؛ علایی و همکاران، ۱۳۹۹؛ بدیع و همکاران، ۱۴۰۱) (Nicolini, 2016; Erdner and Wright, 2016) با متغیر خود کارآمدی است. از طرف دیگر پیشینه تحقیقاتی بیانگر وجود رابطه مثبت میان بین خود کارآمدی و رضایت تحصیلی است (میرحیدر و نیستانی، ۱۳۹۴؛ خوانساری و نیلفروشان، ۱۳۹۹؛ بری مانی، ۱۳۹۹؛ نعمتی کشتلی، ۱۴۰۱؛ Alvarez & Thomas et al., 2023; Martos, Shen et al., 2013; DeWitz & Walsh, 2002; Gabo Rendon, 2022). (2021).

با توجه به پیشینه نظری و تجربی ذکر شده، مسئله اصلی پژوهش حاضر، بررسی نقش میانجی گری خود کارآمدی در رابطه بین الگوهای ارتباطی خانواده و رضایت تحصیلی است. بدین منظور، بر اساس سوابق نظری و تجربی موجود در زمینه روابط بین این متغیرها،

مدلی به عنوان مدل مفهومی شکل ۱. انتخاب گردید و با استفاده از روش تحلیل مسیر، در میان دانشجویان دوره‌های مجازی دانشگاه شیراز مورد آزمون قرار می‌گیرد.

شکل ۱. مدل مفهومی پیش‌بینی رضایت تحصیلی (مدل درون‌داد)

روش

این پژوهش از نظر هدف کاربردی است و از نظر شیوه اجرا توصیفی از نوع همبستگی است؛ زیرا روابط بین متغیرهای الگوهای ارتباطی خانواده، باورهای خودکارآمدی و رضایت تحصیلی را در قالب مدل علی تحلیل مسیر مورد بررسی قرار می‌گیرد.

جامعه آماری پژوهش شامل ۲۴۰۰ نفر (۱۱۰۰ پسر و ۱۳۰۰ دختر) از دانشجویان دوره‌های مجازی دانشگاه شیراز در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۱ است. حجم نمونه با استفاده از جدول نمونه‌گیری کرجسی و مورگان برابر با ۳۳۱ نفر (۲۱۴ دختر و ۱۱۷ پسر) انتخاب گردید. لینک پرسشنامه با هماهنگی دانشکده آموزش‌های الکترونیکی در گروه‌های دانشجویی قرار گرفت و اینترنتی اجرا شد.

برای گردآوری داده‌ها در مورد متغیر الگوهای ارتباطی خانواده در این پژوهش، از مقیاس Cuerner and Fitzpatrick (2002) استفاده گردید. این مقیاس شامل ۲۶ گویه بوده و دو الگوی ارتباطی گفت‌و شنود (۱۵ گویه) و الگوی هم‌نوایی (۱۱ گویه) را در روابط حاکم بر خانواده مورد سنجش قرار می‌دهد. پاسخ‌های فراگیران در این پرسشنامه بر روی یک طیف لیکرت ۵ درجه‌ای شامل کاملاً موافقم، موافقم، تا حدودی، مخالفم و کاملاً

مخالفم ثبت می گردد. به پاسخ های فراگیران به ترتیب نمرات ۱ تا ۵ از کاملاً مخالفم تا کاملاً موافقم تعلق می گیرد. جهت سنجش پایایی Cuerner and Fitzpatrick (2002) ضریب آلفای کرونباخ را برای بعد گفت و شنود ۰/۸۹ و برای بعد همنوایی ۰/۷۹ گزارش کردند که حکایت از ثبات اندازه گیری این ابزار دارد. در این مطالعه ضریب آلفای کرونباخ برای دو خرده مقیاس الگوی ارتباطی گفت و شنود و الگوی ارتباطی همنوایی به ترتیب برابر با ۰/۸۴ و ۰/۷۸ و برای پرسشنامه کلی برابر با ۰/۸۲ به دست آمد که نشان می دهد این ابزار از نظر ثبات اندازه گیری در سطح مطلوبی قرار دارد.

رضایت تحصیلی: جهت سنجش رضایت تحصیلی فراگیران از پرسشنامه (Lent & Brown, 2007) استفاده شد. پرسشنامه دارای ۷ گویه بوده و رضایت تحصیلی فراگیران را اندازه گیری می کند. این پرسشنامه تک مؤلفه ای بوده و پاسخ های فراگیران به گویه ها بر روی یک طیف لیکرت پنج درجه ای شامل کاملاً موافقم، موافقم، تا حدودی، مخالفم و کاملاً مخالفم ثبت می گردد. در این پرسشنامه نمره پنج به گزینه کاملاً موافقم، نمره چهار به گزینه موافقم، نمره سه به گزینه تا حدودی، نمره دو به گزینه مخالفم و نمره یک به گزینه کاملاً مخالفم تعلق می گیرد. دامنه نمره های قابل اکتساب در این ابزار بین ۵ تا ۳۵ قرار دارد. دافی و همکاران (۲۰۱۱) برای تعیین پایایی این ابزار ضریب آلفای کرونباخ را ۰/۹۳ گزارش کردن که بیانگر پایا بودن و ثبات اندازه گیری مطلوب این ابزار است. ترک زاده و محترم (۱۳۹۳) در ایران برای تعیین این ابزار ضریب آلفای کرونباخ را ۰/۸۹ گزارش کردن که از پایایی بسیار بالایی برخوردار بوده. در این مطالعه ضریب آلفای کرونباخ برای پرسشنامه رضایت تحصیلی برابر با ۰/۸۵ به دست آمد که نشان می دهد این ابزار از نظر ثبات اندازه گیری در سطح مطلوبی قرار دارد.

باورهای خودکارآمدی: برای سنجش باورهای خودکارآمدی از مقیاس ابعاد خودکارآمدی Muris (2001) استفاده شد. این مقیاس در سال ۲۰۰۱ توسط موریس برای بررسی خودکارآمدی در نوجوانان ساخته شد که دارای ۲۳ گویه و سه حوزه خودکارآمدی تحصیلی (۸ گویه)، خودکارآمدی اجتماعی (۸ گویه) و خودکارآمدی هیجانی (۷ گویه) است. نمره آزمودنی ها در این مقیاس بر مبنای طیف پنج درجه ای نوع لیکرت از اصلاً (نمره ۱)، کمی (نمره ۲)، تا حدودی (نمره ۳)، زیاد (نمره ۴) و بسیار زیاد (نمره ۵) محاسبه می شود. Muris (2001) نیز پایایی این ابزار را با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ به ترتیب

برای خود کارآمدی کل، خود کارآمدی تحصیلی، خود کارآمدی اجتماعی و خود کارآمدی هیجانی برابر با ۰/۸۸، ۰/۸۵، ۰/۸۸ و ۰/۸۶ گزارش کرد. برای تعیین روایی پرسشنامه، Muris (2001) علاوه بر همبستگی هر بعد با نمره کل از روش تحلیل عاملی به شیوه تحلیل مؤلفه‌های اصلی با چرخش متعامد استفاده کرده است و همبستگی با بعد کل مورد تأیید قرار گرفت که برای بعد خود کارآمدی تحصیلی ۰/۳۰، بعد خود کارآمدی اجتماعی ۰/۱۰ و بعد خود کارآمدی هیجانی ۰/۴۷ بود. ضمناً روایی محتوایی هر سه پرسشنامه با نظر چند نفر از متخصصان موضوعی بررسی و تأیید قرار گرفت.

یافته‌ها

در جدول شماره ۱. شاخص‌های آمار توصیفی متغیرها شامل میانگین، انحراف معیار، کجی و کشیدگی برای نمونه آماری ($n=331$) آورده شده است. ضمناً قبل از انجام تحلیل شناسایی و حذف داده‌های پرت تک متغیری از طریق بررسی نمودار جعبه‌ای و داده‌های پرت چند متغیری از طریق محاسبه فاصله ماکسیمال (MD) صورت گرفت.

جدول ۱. شاخص‌های آمار توصیفی متغیرهای پژوهش

متغیر	میانگین	انحراف استاندارد	کجی	کشیدگی
الگوی ارتباطی گفت‌و شنود	۴۵/۸۳	۴/۹۷	۰/۳۷	۰/۰۸
الگوی ارتباطی همنوایی	۳۳/۶۴	۴/۵۳	۰/۹۲	۰/۲۳
خودکارآمدی هیجانی	۲۱/۰۹	۲/۶۱	۰/۳۰	۰/۹۹
خودکارآمدی تحصیلی	۲۸/۹۷	۲/۹۸	۰/۴۲	۰/۲۴
خودکارآمدی اجتماعی	۲۶/۱۶	۲/۵۴	-۰/۳۱	-۰/۰۴
رضایت تحصیلی	۲۰/۷۵	۵/۱۰	-۰/۸۱	۰/۱۷

با توجه به جدول ۱. مقادیر به دست آمده کجی و کشیدگی برای متغیرها تقریباً بین ۱- و ۱+ قرار دارد که بیانگر نرمال بودن توزیع متغیرها است. همچنین مفروضه عدم وجود هم خطی در میان متغیرهای نیز از طریق بررسی دو شاخص ضریب تحمل (tolerance) و عامل تورم واریانس (VIF) مورد بررسی قرار گرفت که نشان داد پدیده هم خطی در میان متغیرهای پیش بین وجود ندارد؛ بنابراین می‌توانیم جهت تجزیه و تحلیل یافته‌ها از روش تحلیل مسیر استفاده کنیم. در جدول ۲ ماتریس همبستگی متغیرهای پژوهش آورده شده است.

جدول ۲. ماتریس همبستگی متغیرهای پژوهش

متغیرها	۱	۲	۳	۴	۵	۶
الگوی ارتباطی گفت و شنود	۱					
الگوی ارتباطی همنوایی	-۰/۰۶	۱				
خودکارآمدی هیجانی	۰/۲۹**	-۰/۰۷	۱			
خودکارآمدی تحصیلی	۰/۲۸**	-۰/۲۰**	۰/۱۴**	۱		
خودکارآمدی اجتماعی	۰/۲۷**	-۰/۲۸**	۰/۱۷**	۰/۲۱**	۱	
رضایت تحصیلی	۰/۱۷**	-۰/۱۸**	۰/۳۴**	۰/۴۳**	۰/۲۸**	۱

*P < ۰/۰۵ **P < ۰/۰۱

با توجه به اطلاعات جدول شماره ۲. از میان متغیرهای برونزا (الگوهای ارتباطی خانواده) به ترتیب الگوی ارتباطی همنوایی (-۰/۱۸) و الگوی ارتباطی گفت و شنود (۰/۱۷) دارای بیشترین و کمترین ضریب همبستگی با رضایت تحصیلی می باشند که هر دو ضریب از نظر آماری در سطح ۰/۰۱ معنی دار می باشند. از میان متغیرهای درونزا (مؤلفه های خودکارآمدی) نیز به ترتیب متغیرهای خودکارآمدی تحصیلی (-۰/۴۳)، خودکارآمدی هیجانی (۰/۳۴) و خودکارآمدی اجتماعی (۰/۲۸) بیشترین تا کمترین ضریب همبستگی را با رضایت تحصیلی دارا هستند که تمامی این ضرایب منفی و از نظر آماری در سطح ۰/۰۱ معنی دار هستند. در جدول شماره ۳. اثرات مستقیم، غیرمستقیم و واریانس تبیین شده متغیرها بر اساس نتایج تحلیل مسیر گزارش شده است.

جدول ۳. اثرات مستقیم، غیرمستقیم متغیرها بر یکدیگر و واریانس تبیین شده متغیرهای درونزا

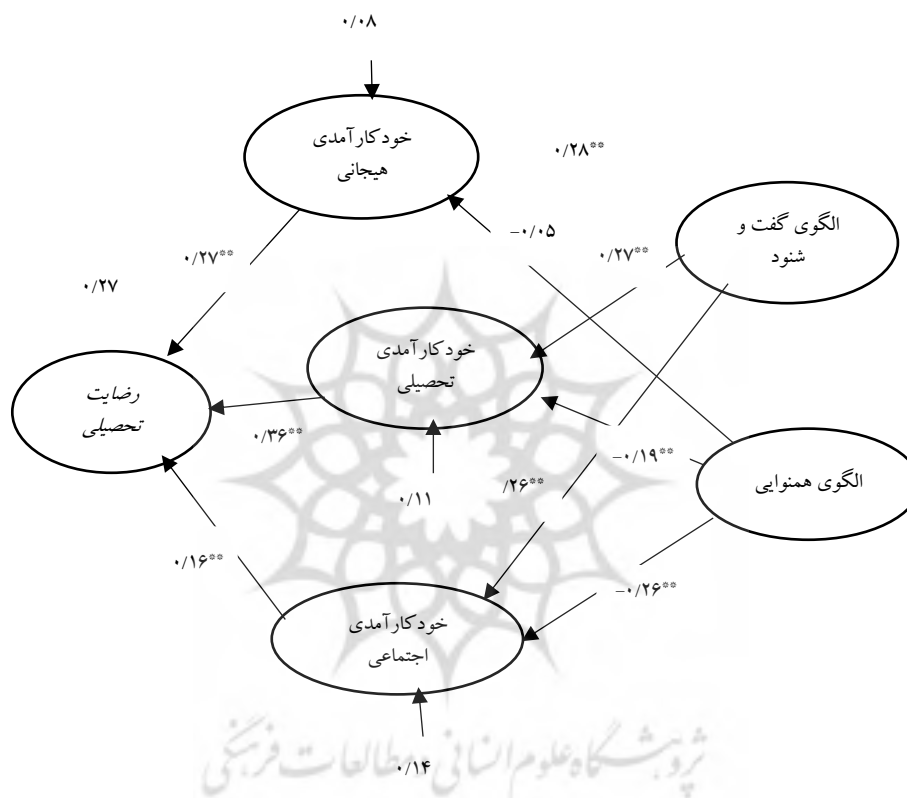
متغیر/ برآورد	اثر مستقیم	مقدار t	اثر غیرمستقیم	مقدار t	واریانس تبیین شده
به روی خودکارآمدی هیجانی از:					
الگوی ارتباطی گفت و شنود	۰/۲۸**	۵/۵۱	-	-	-
الگوی ارتباطی همنوایی	-۰/۰۵	-۰/۹۹	-	-	۰/۰۸
به روی خودکارآمدی تحصیلی از:					
الگوی ارتباطی گفت و شنود	۰/۲۷**	۵/۳۶	-	-	-
الگوی ارتباطی همنوایی	-۰/۱۹**	-۳/۷۰	-	-	۰/۱۱
به روی خودکارآمدی اجتماعی از:					
الگوی ارتباطی گفت و شنود	۰/۲۶**	۵/۳۵	-	-	-

متغیر/ برآورد	اثر مستقیم	مقدار t	اثر غیرمستقیم	مقدار t	واریانس تبیین شده
الگوی ارتباطی همنوایی	-۰/۲۶**	-۵/۲۶	-	-	۰/۱۴
به روی رضایت تحصیلی از:					
الگوی ارتباطی گفت‌و شنود	-	-	۰/۲۱**	۶/۹۲	
الگوی ارتباطی همنوایی	-	-	-۰/۱۲**	-۴/۳۳	
خودکارآمدی هیجانی	۰/۲۷**	۵/۸۳	-	-	۰/۲۷
خودکارآمدی تحصیلی	۰/۳۶**	۷/۴۹	-	-	
خودکارآمدی اجتماعی	۰/۱۶**	۳/۴۰	-	-	

با توجه به اطلاعات جدول ۳. اثر مستقیم الگوی ارتباطی گفت‌و شنود بر خودکارآمدی هیجانی، خودکارآمدی تحصیلی و خودکارآمدی اجتماعی به ترتیب برابر با ۰/۲۸، ۰/۲۷ و ۰/۲۶ است که هر سه اثر از نظر آماری در سطح ۰/۰۱ معنی دار است ($P < ۰/۰۱$). اثر مستقیم الگوی ارتباطی همنوایی بر خودکارآمدی هیجانی برابر با ۰/۰۵- و از نظر آماری معنی دار نیست. درحالی که اثر مستقیم الگوی ارتباطی همنوایی بر خودکارآمدی تحصیلی و خودکارآمدی اجتماعی به ترتیب برابر با ۰/۱۹- و ۰/۲۶- و از نظر آماری هر دو اثر در سطح ۰/۰۱ معنی دار است ($P < ۰/۰۱$). اثر مستقیم هر سه بعد خودکارآمدی یعنی خودکارآمدی هیجانی، خودکارآمدی تحصیلی و خودکارآمدی اجتماعی بر رضایت تحصیلی به ترتیب برابر با ۰/۲۷، ۰/۳۶ و ۰/۱۶ است که هر سه ضریب در سطح ۰/۰۱ معنی دار است ($P < ۰/۰۱$). با توجه به جدول شماره ۳ اثر غیرمستقیم الگوی ارتباطی گفت‌و شنود بر رضایت تحصیلی برابر با ۰/۲۱ و با توجه به ($t = ۶/۹۲$) در سطح ۰/۰۱ معنی دار است. ضمناً این اثر مثبت و غیرمستقیم از طریق واسطه‌گری باورهای خودکارآمدی (خودکارآمدی هیجانی، خودکارآمدی تحصیلی و خودکارآمدی اجتماعی) صورت می‌گیرد. اثر غیرمستقیم الگوی ارتباطی همنوایی بر رضایت تحصیلی برابر با ۰/۱۲- و با توجه به مقدار ($t = -۴/۳۹$) در سطح ۰/۰۱ معنی دار است. ضمناً با توجه به معنی دار نبودن اثر مستقیم الگوی ارتباطی همنوایی بر خودکارآمدی هیجانی که در بحث اثرات مستقیم به آن اشاره شد، این اثر منفی و غیرمستقیم صرفاً با واسطه‌گری باورهای خودکارآمدی تحصیلی و خودکارآمدی اجتماعی صورت می‌گیرد. با توجه جدول ۳ می‌بینیم که ۲۷ درصد واریانس رضایت تحصیلی دانشجویان دوره‌های مجازی توسط الگوهای ارتباطی خانواده و باورهای خودکارآمدی تبیین می‌گردد.

در ادامه مدل مسیر (شکل ۲) برازش شده پیش‌بینی رضایت تحصیلی دانشجویان دوره‌های مجازی آورده می‌شود.

شکل ۲. نمودار مسیر و برآورد پارامترهای مدل برازش شده پیش‌بینی رضایت تحصیلی

* $P < 0.05$ ** $P < 0.01$

در جدول ۴ مشخصه‌های برازندگی مدل پیش‌بینی رضایت تحصیلی بر اساس شاخص‌های برازش χ^2/df ، RMSEA، CFI، GFI و AGFI ارائه شده است.

جدول ۴. مشخصه‌های نکویی برازندگی مدل پیش‌بینی چابکی سازمانی

مشخصه	برآورد
نسبت مجذور کای	۹/۶۱
df	۵
نسبت مجذور کای به درجه آزادی (χ^2/df)	۱/۹۲
p-value	۰/۰۸۷
شاخص برازندگی تطبیقی (CFI)	۰/۹۹
شاخص نکویی برازش (GFI)	۰/۹۹
شاخص تعدیل‌شده نکویی برازش (AGFI)	۰/۹۶
جذر برآورد واریانس خطای تقریب (RMSEA)	۰/۰۵۱

با توجه به مشخصه‌های نکویی برازش که در جدول ۴. گزارش شده برازش مدل پیش‌بینی رضایت تحصیلی در سطح نسبتاً مطلوبی است. در ادامه نمودار مسیر مدل برازش شده همراه با پارامترهای برآورد شده (مقادیر استاندارد) ارائه شده است.

بحث و نتیجه‌گیری

این پژوهش با هدف ارائه مدل علی پیش‌بینی رضایت تحصیلی از کلاس‌های آنلاین بر اساس الگوهای ارتباطی خانواده با توجه به نقش واسطه‌ای باورهای خودکارآمدی در میان دانشجویان دوره‌های مجازی دانشگاه شیراز انجام گردید. یافته‌ها نشان داد که مدل مفهومی تحقیق با داده‌های گردآوری‌شده از دانشجویان دوره‌های مجازی دانشگاه شیراز دارای برازش نسبتاً مطلوبی است.

بر اساس یافته‌ها اثر مستقیم الگوی ارتباطی گفت‌وشنود بر باورهای خودکارآمدی (خودکارآمدی هیجانی، خودکارآمدی تحصیلی و خودکارآمدی اجتماعی) مثبت و معنادار است. این یافته با نتایج تحقیقات پیشین مبنی بر وجود رابطه مثبت بین الگوی ارتباطی گفت‌وشنود (دهقانی زاده و همکاران، ۱۳۹۳؛ بهرامی و همکاران، ۱۳۹۴؛ نادری و همکاران، ۱۳۹۷؛ علایی و همکاران، ۱۳۹۹؛ بدیع و همکاران، ۱۴۰۱؛ Nicolini, 2016) و باورهای خودکارآمدی در یک راستا قرار دارد. می‌توان نتیجه گرفت که اگر در خانواده بر اساس الگوی ارتباطی گفت‌وشنود یک فضای مشارکتی و مبتنی بر تعامل و احترام به احساسات،

عواطف و هیجانات، در بین اعضاء شکل بگیرد و مسائل و موضوعات مختلف بدون هر گونه پیش داوری جهت بحث و بررسی و گفتگو مطرح و همه افراد و به خصوص فرزندان بتوانند آزادانه نظرات خود را بیان کنند، ظرفیت روان شناختی دانشجویان توسعه یافته و باورهای آنها در مورد قابلیت ها و توانایی هایشان جهت مقابله مثبت و مؤثر در مواجهه با هیجانات منفی بهبود پیدا کرده و می توانند در موقعیت های تحصیلی چالش برانگیز به راحتی هیجانات خود را کنترل نمایند.

اثر مستقیم و منفی الگوی ارتباطی هم نوای بر خود کارآمدی تحصیلی و خود کارآمدی اجتماعی تأیید و بر خود کارآمدی هیجانی معنی دار نیست. این یافته در خصوص اثر منفی الگوی ارتباطی هم نوایی بر خود کارآمدی اجتماعی و تحصیلی با نتایج تحقیقات پیشین (بهرامی و همکاران، ۱۳۹۴؛ نادری و همکاران، ۱۳۹۷؛ علایی و همکاران، ۱۳۹۹؛ بدیع و همکاران، ۱۴۰۱؛ Nicolini, 2016؛ Erdner & Wright, 2017) همخوانی دارد ولی در خصوص اثر مستقیم الگوی ارتباطی هم نوایی با تحقیقات (بهرامی و همکاران، ۱۳۹۴؛ نادری و همکاران، ۱۳۹۷؛ علایی و همکاران، ۱۳۹۹؛ بدیع و همکاران، ۱۴۰۱؛ Nicolini, 2016؛ Erdner & Wright, 2017) غیر همسو است؛ بنابراین می توان نتیجه گرفت که اگر بر اساس الگوی ارتباطی هم نوایی در خانواده یک فضای گفتگو برای طرح مسائل مختلف با حضور فرزندان وجود نداشته باشد و بزرگ ترها دائماً بر همسویی نگرشی، ارزشی و تبعیت فرزندان از دیدگاه خود در مورد مسائل مختلف (مسائل تحصیلی دانشجویان نظیر انتخاب رشته، نوع دانشگاه، شیوه مواجهه با چالش های تحصیلی و مسائل اجتماعی) تأکید نمایند، به تدریج فرزندان از لحاظ روان شناختی تنزل پیدا کرده و اعتماد به نفس آنها کاهش پیدا می کند. طبیعی است که در این شرایط ادراک افراد از توانایی هایشان برای عبور از چالش ها و مشکلات تحصیلی مطلوب نخواهد بود و به تدریج تصورشان از خود منفی و به افرادی غیرمستقل تبدیل خواهند شد.

اما در خصوص عدم معنی داری اثر منفی الگوی ارتباطی هم نوایی بر خود کارآمدی هیجانی شاید بتوان اشاره کرد که به هر حال جامعه آماری تحقیق حاضر دانشجویان دوره های مجازی بوده که متفاوت از بافت آموزش سنتی است و دانشجویان شرایط استرس و هیجانی کمتری را تجربه می کنند. (دشتی، ۱۳۹۰؛ حسن زاده، ۱۳۹۰).

یافته‌های پژوهش نشان داد که اثر مستقیم مؤلفه‌های خودکارآمدی (خودکارآمدی هیجانی، تحصیلی و اجتماعی) بر رضایت تحصیلی مثبت و معنی‌دار است. در زمینه اثر مستقیم و مثبت مؤلفه‌های خودکارآمدی بر رضایت تحصیلی، نتایج پژوهش حاضر با نتایج تحقیقات پیشین (میرحیدر و نیستانی، ۱۳۹۴؛ خوانساری و نیلفروشان، ۱۳۹۹؛ بری‌مانی، ۱۳۹۹؛ نعمتی کشتلی، ۱۴۰۱؛ Tomás et al., 2023؛ Alvares & Rendon, 2022؛ DeWitz & Walsh, 2002؛ Shen et al., 2013؛ Martos, 2021) همخوانی دارد. هم‌راستا با یافته فوق اخیراً نشان داده شده که سطوح بالای خودکارآمدی به‌ویژه زمانی که وظایف جدید، غیرقابل پیش‌بینی، چالش‌برانگیز یا استرس‌زا هستند، به بهبود عملکرد کمک می‌کند (Joie-La Marle, 2021). همچنین اخیراً خودکارآمدی در یادگیری آنلاین به‌عنوان، ادراک افراد از توانایی‌های خود برای انجام موفقیت‌آمیز وظایف موردنیاز یادگیرندگان آنلاین، تعریف شده و بر پیامدهای مثبت آن در فعالیت‌های تحصیلی آنلاین تأکید شده است (Zimmerman & Kulikowich, 2016). همچنین Shank و همکاران (2023) معتقدند افرادی که درجات بالاتری از اعتماد به توانایی‌های خود دارند، به دلیل درک واضح‌تر از هدف و اراده قوی‌تر برای غلبه بر موانع، می‌توانند شانس بیشتری برای دستیابی به نتایج موردنظر داشته باشند.

یافته‌های پژوهش نشان داد که الگوهای ارتباطی گفت‌وشنود و همنوایی از طریق واسطه‌گری ابعاد خودکارآمدی (خودکارآمدی هیجانی، خودکارآمدی تحصیلی، خودکارآمدی اجتماعی) به ترتیب بر رضایت تحصیلی دانشجویان دارای اثر غیرمستقیم مثبت و منفی می‌باشند.

در خصوص پیامدهای غیرمستقیم الگوهای ارتباطی خانواده غلامی (۱۳۹۴) نیز در پژوهشی نشان داد که الگوهای ارتباطی گفت‌وشنود و همنوایی به ترتیب به‌واسطه ابعاد خودکارآمدی میزان تعلل ورزی دانشجویان دانشکده پزشکی دانشگاه شیراز را به‌صورت مثبت و منفی کاهش می‌دهند. بر اساس این یافته می‌توان نتیجه گرفت که اگر در محیط خانواده الگوی ارتباطی گفت‌وشنود حاکم باشد و فرزندان نیز با مشارکت سایرین در خصوص موضوعات و مسائل مختلف (به‌خصوص مسائل تحصیلی فرزندان) در یک فضای مشارکتی به بحث و تبادل نظر بپردازند، ظرفیت‌های روان‌شناختی آن‌ها توسعه پیدا کرده و در مورد توانایی‌ها و قابلیت‌های خود جهت مقابله با چالش‌های تحصیلی، کنترل هیجانات،

انجام تکالیف و رسیدن به اهداف تحصیلی و همچنین کسب مهارت‌های اجتماعی و دستیابی به معیارهای مورد انتظار جامعه به صورت مثبت داوری می‌کنند و نهایتاً از تجربیات دوره دانشگاه لذت برده و به رضایت تحصیلی درونی می‌رسند. همچنین اگر در محیط خانواده الگوی ارتباطی هم‌نوا باشد و والدین و بزرگ‌ترها سعی در تحمیل نظرات و عقاید خود به فرزندان داشته باشند و در مورد مسائل مختلف (به خصوص مسائل تحصیلی) مدام بر تبعیت فرزندان از ارزش‌ها، عقاید و نظرات والدین تأکید نمایند بستر شکل‌گیری باورهای منفی در فراگیران در مورد توانایی‌های خود در حوزه مسائل تحصیلی، کنترل و مدیریت هیجانات و دستیابی به معیارهای اجتماعی فراهم می‌گردد. در نتیجه این افراد اغلب به سراغ اسنادهای منفی رفته و موفقیت و شکست‌های خود را به شرایط بیرونی نسبت می‌دهند و تجارب تحصیلی و حضور در دوره‌های آنلاین دانشگاه را به صورت منفی ارزیابی نموده و رضایت تحصیلی آن‌ها کاهش می‌یابد.

بنابراین پیشنهاد می‌گردد که مدرسين و مشاورين از طرق مختلف خانواده‌ها را نسبت به پیامدهای مثبت الگوی گفت‌و شنود و پیامدهای منفی الگوی ارتباطی هم‌نوايي بر ظرفیت‌های روان‌شناختی فرزندان و فعالیت‌ها و موفقیت‌های تحصیلی‌شان آگاه نموده و آموزش‌های لازم را در خصوص ویژگی‌ها، محاسن و نحوه پیاده‌سازی الگوهای ارتباطی سازگار به آن‌ها ارائه دهند. توصیه می‌شود که در برنامه‌های آموزشی خود، به ارتقای باورهای خودکار آمدی دانشجویان توجه ویژه داده شود تا رضایت تحصیلی آن‌ها بهبود یابد.

با توجه به اینکه پژوهش حاضر بر روی دانشجویان دوره‌های مجازی دانشگاه شیراز صورت گرفته است، لذا نتایج حاصله به این جامعه آماری قابل تعمیم است و در تعمیم آن به سایر جوامع آماری می‌بایست احتیاط لازم صورت گیرد.

تعارض منافع

نویسندگان هیچ گونه تعارض منافع ندارند.

سپاسگزاری

از تمامی افرادی که در پژوهش حاضر یاریگر نویسندگان بودند به ویژه دانشجویان دوره‌های مجازی دانشگاه شیراز، تقدیر و تشکر می‌شود.

منابع

- بدیع، علی، مکوندی، بهنام، بختیارپور، سعید، و پاشا، رضا. (۱۴۰۱). نقش الگوهای ارتباطی خانواده، حمایت اجتماعی، تاب‌آوری و استرش در پیش‌بینی خودکارآمدی ترک اعتیاد. *فصلنامه علمی/اعتیاد پژوهی*، ۱۶(۶۳)، ۱۶۶-۱۴۵.
- بری‌مانی، ابوالقاسم. (۱۳۹۹). مدل ساختاری رابطه بین سلامت روانی و رضایت تحصیلی با نقش میانجی خودکارآمدی در دانشجویان مقطع کارشناسی ارشد. *دوفصلنامه راهبردهای شناختی در یادگیری*، ۸(۱۴)، ۹۳-۷۳.
- بهرامی، محمود، بابایی، رضا، و پیرزاده، حجت‌الله. (۱۳۹۴). بررسی رابطه الگوهای ارتباطی خانواده با خودکارآمدی و عزت‌نفس در نوجوانان. *دومین کنگره سراسری روان‌شناسی کودک، دانشگاه شهید بهشتی، تهران*.
- ترک‌زاده، جعفر، محترم، معصومه. (۱۳۹۳). اعتباریابی مقیاس رضایت تحصیلی دانشجویان. *نامه آموزش عالی*، ۷(۲۶)، ۱۷۶-۱۵۵.
- حافظی، حسین، بازوند، فاطمه، امیری، فاطمه، و صفری، نوش‌آفرین. (۱۴۰۳). ارائه مدل علی‌اشتیاق تحصیلی بر اساس ارزشیابی دانشجویان از اثربخشی تدریس برخط با نقش واسطه‌ای خودکارآمدی یادگیری برخط. *فناوری‌های آموزشی در یادگیری*، ۷(۲۳)، ۱۰۹-۱۳۸. <https://doi.org/10.22054/jti.2024.72594.1374>
- دشتی، مریم. (۱۳۹۰). *تأثیر الگوی ارتباطی خانواده بر شادکامی با واسطه خودکارآمدی در دانش‌آموز دختر و پسر*. پایان‌نامه کارشناسی ارشد دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی دانشگاه شیراز.
- دهقانی، علی، بهارلو، رسول، غابش، آرمیتا، فرخ‌آبادی، فروغ، زارعی، زهرا، و مهبودی، لیلا. (۱۳۹۳). عوامل مؤثر بر رضایت‌مندی تحصیلی، دیدگاه دانشجویان علوم پزشکی جهرم، *دوماهنامه راهبردهای آموزش در علوم پزشکی*، ۷(۳)، ۱۵۴-۱۴۹.
- شهسواری، حسین، روشنیان رامین، محسن و اللهی، ذبیح‌الله. (۱۴۰۱). انگیزه پیشرفت و رضایت تحصیلی هنرجویان هنرستان آموزش حضوری، مجازی و تلفیقی. *فناوری‌های آموزشی در یادگیری*، ۵(۱۸)، ۵۵-۷۰. <https://doi.org/10.22054/jti.2023.72443.1371>
- علایی خرایم، سارا، بشرپور، سجاد، حاجلو، نادر، و نریمانی، محمد. (۱۳۹۹). اثر الگوی ارتباطی خانواده بر گرایش به مصرف مواد با نقش واسطه‌ای خودکارآمدی در بین دانشجویان. *انتظام اجتماعی*، ۱۲(۴).

غلامی، رقیه. (۱۳۹۴). ارائه مدل علی پیش‌بینی تعلل ورزی تحصیلی بر اساس الگوهای ارتباطی خانواده و باورهای خودکارآمدی در میان دانشجویان دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی شیراز. پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته مدیریت آموزشی، دانشکده علوم تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد شیراز.

میر حیدری، سید علی، و نیستانی، محمدرضا. (۱۳۹۴). رابطه بین خودکارآمدی و رضایت تحصیلی با پیشرفت تحصیلی ریاضی دانش‌آموزان پایه سوم دوره دوم متوسطه شهر اصفهان. پژوهش در برنامه‌ریزی درسی، ۲(۲۰)، ۶۰-۵۱.

نادری، حبیب‌الله، خرمایی، فرهاد، اکبری، عباس، صبری، مصطفی. (۱۳۹۷). نقش علی الگوهای ارتباطی خانواده در خودکارآمدی و تاب‌آوری تحصیلی دانش‌آموزان. مطالعات آموزش و یادگیری، ۱۰(۱).

نعمتی، کشتلی. (۱۴۰۰). تأثیر بهزیستی روان‌شناختی بر رضایت تحصیلی دانشجویان تحصیلات تکمیلی رشته حسابداری با نقش میانجی خودکارآمدی. پژوهش‌های تجربی حسابداری، ۱۲(۴۵)، ۷۴-۴۷.

References

- Aghaei, S., Shahbazi, Y., Pirbabaei, M., & Hamed, B. (2023). A hybrid SEM-neural network method for modeling the academic satisfaction factors of architecture students. *Computers and Education: Artificial Intelligence*, 4.
- Alaei Kharaem, S., Basharpour, S., Hajloo, N., & Narimani, M. (2020). The effect of family communication pattern on substance use tendency with the mediating role of self-efficacy among students. *Social Order*, 12(4). [In Persian]
- Alvares, D. G., & Rendon, R. C. (2022). Academic self-efficacy and satisfaction in university students in times of COVID-19. In *Libro de Actas del 2.do Congreso Caribeño de Investigación Educativa: Nuevos paradigmas y experiencias emergentes*, 8(3), 191-202.
- Artino, A. R. (2007). Online military training: Using a social cognitive view of motivation and self-regulation to understand students' satisfaction, perceived learning and choice. *Quarterly Review of Distance Education*, 8(3), 191-202.
- Athanassopoulos, A., Gounaris, S., & Stathakopoulos, V. (2001). Behavioural responses to customer satisfaction: An empirical study. *European Journal of Marketing*, 35(5/6), 687-707.
- Atkinson, J. (2018). *Investigating the relationships between family communication patterns, academic resilience, and students' classroom communication behaviors* [Doctoral dissertation, West Virginia University].
- Badi, A., Makvandi, B., Bakhtiyarpour, S., & Pasha, R. (2022). The role of family communication patterns, social support, resilience and stress in predicting addiction quitting self-efficacy. *Addiction Research*, 16(63), 145-166. [In Persian]
- Bahrami, M., Babaei, R., & Pirzadeh, H. (2015). The relationship between family communication patterns with self-efficacy and self-esteem in adolescents. *Second National Congress of Child Psychology*, Shahid Beheshti University, Tehran. [In Persian]

- Bakar, A. A., & Afthanorhan, A. (2016). Confirmatory factor analysis family communication patterns measurement. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 219, 33-40.
- Barymani, A. (2020). Structural model of the relationship between mental health and academic satisfaction with the mediating role of self-efficacy in graduate students. *Cognitive Strategies in Learning*, 8(14), 73-93. [In Persian]
- Bembenutty, H. (2010). Homework completion: The role of self-efficacy, delay of gratification, and self-regulatory processes. *The International Journal of Educational and Psychological Assessment*, 6(1), 1-20.
- Campbell-Salome, G., Rauscher, E. A., & Freytag, J. (2019). Patterns of communicating about family health history: Exploring differences in family types, age, and sex. *Health Education & Behavior*, 46(5), 809-817.
- Clinton, A., & Wellington, T. (2013). A theoretical framework of users satisfaction/dissatisfaction theories and models. In *2nd International Conference on Arts, Behavioural Sciences and Economics Issues (ICABSEI/2013)* (p. 48). Pattaya, Thailand.
- Dashti, M. (2011). *The effect of family communication pattern on happiness with the mediation of self-efficacy in male and female students* (Master's thesis). Shiraz University. [In Persian]
- Dehghani, A., Baharloo, R., Ghobash, A., Farokhabadi, F., Zarei, Z., & Mahboudi, L. (2014). Factors affecting academic satisfaction: Perspectives of Jahrom medical students. *Educational Strategies in Medical Sciences*, 7(3), 149-154. [In Persian]
- DeWitz, S. J., & Walsh, W. B. (2002). Self-efficacy and college student satisfaction. *Journal of Career Assessment*, 10(3), 315-326.
- Dhawan, S. (2020). Online learning: A panacea in the time of COVID-19 crisis. *Journal of Educational Technology Systems*, 49(1), 5-22.
- Elfferich, A. (2021). Social justice theories as the basis for public policy on psychopharmacological cognitive enhancement. *Canadian Journal of Bioethics/Revue Canadienne de Bioethique*, 4(1), 126-136.
- Erdner, S. M., & Wright, C. N. (2017). The relationship between family communication patterns and the self-efficacy of student-athletes. *Communication & Sport*, 6(3), 368-387. <https://doi.org/10.1177/2167479517711450>
- Gholami, R. (2015). *Presenting a causal model for predicting academic procrastination based on family communication patterns and self-efficacy beliefs among medical students of Shiraz University of Medical Sciences* (Master's thesis). Islamic Azad University, Shiraz Branch. [In Persian]
- Hafezi, H., Bazvand, F., Amiri, F., & Safari, N. (2024). Presenting a causal model of academic engagement based on students' evaluation of online teaching effectiveness with the mediating role of online learning self-efficacy. *Educational Technologies in Learning*, 7(23), 109-138. <https://doi.org/10.22054/jti.2024.72594.1374> [In Persian]
- Huang, Y. (2010). Family communication patterns, communication apprehension and soci communicative orientations: A study of Chinese students. *Asian Journal of Communication*, 20(1), 121-135. <https://doi.org/10.1080/01292980903440839>
- Joie-La Marle, C., Parmentier, F., Vinchon, F., Storme, M., Borteyrou, X., & Lubart, T. (2021). Evolution and impact of self-efficacy during French COVID-19 confinement: A longitudinal study. *The Journal of General Psychology*, 148(3), 360-381.

- Karemera, D., Reuben, L. J., & Sillah, M. R. (2003). The effects of academic environment and background characteristics on student satisfaction and performance. *College Student Journal*, 37(2), 298-309.
- Koerner, A. F., & Fitzpatrick, M. A. (2002). Toward a theory of family communication. *Communication Theory*, 12(1), 70-91. <https://doi.org/10.1111/j.1468-2885.2002.tb00260.x>
- Koerner, A. F., & Fitzpatrick, M. A. (2002). Understanding family communication patterns and family functioning: The role of conversation orientation and conformity orientation. *Communication Yearbook*, 28, 36-68.
- Koerner, A. F., & Schrodt, P. (2014). An introduction to the special issue on family communication patterns theory. *Journal of Family Communication*, 14(1), 1-15. <https://doi.org/10.1080/15267431.2013.857328>
- Koh, J., Farruggia, S., Back, L. T., & Han, C. W. (2022). Self-efficacy and academic success among diverse first-generation college students: The mediating role of self-regulation. *Social Psychology of Education*, 25(5), 1071-1092.
- Kumalasari, D., & Akmal, S. Z. (2021). Less stress more satisfied in online learning during COVID-19 pandemic: The moderation role of academic resilience. *Psychological Research in Urban Society*, 4(1), 36-44. <https://doi.org/10.7454/purus.v4i1.56>
- Landrum, B. (2020). Examining students' confidence to learn online, self-regulation skills and perceptions of satisfaction and usefulness of online classes. *Online Learning*, 24(3), 128-146.
- Lee, A. A., Piette, J. D., Heisler, M., Janevic, M. R., Langa, K. M., & Rosland, A. M. (2017). Family members' experiences supporting adults with chronic illness: A national survey. *Families, Systems, & Health*, 35(4), 463-473.
- Lent, R. W., & Brown, S. D. (2007). Integrating person and situation perspectives on work satisfaction: A social-cognitive view. *Journal of Vocational Behavior*, 69(2), 236-247.
- Marsh, H. W., Pekrun, R., Parker, P. D., Murayama, K., Guo, J., Dicke, T., & Arens, A. K. (2019). The murky distinction between self-concept and self-efficacy: Beware of lurking jingle-jangle fallacies. *Journal of Educational Psychology*, 111(2), 331.
- Martos, P. J. U. M. (2021). Analysis of teacher self-efficacy and its relationship with the level of academic satisfaction in times of COVID-19. In *Engineering International Research Conference* (pp. 27-29).
- Miller, J., Brady, S., Balmuth, A., Dambrosio, L., & Coughlin, J. (2021). Student loans at the dinner table: Family communication patterns about student loans before accrual and during repayment. *Journal of Family and Economic Issues*, 42(2), 251-271.
- Mirheidari, S. A., & Nistani, M. R. (2015). The relationship between self-efficacy and academic satisfaction with math achievement of third grade high school students in Isfahan. *Research in Curriculum Planning*, 2(20), 51-60. [In Persian]
- Muris, P. (2001). A brief questionnaire for measuring self-efficacy in youths. *Journal of Psychopathology and Behavioral Assessment*, 23(3), 145-149.
- Naderi, H., Khormaei, F., Akbari, A., & Saberi, M. (2018). The causal role of family communication patterns in students' self-efficacy and academic resilience. *Studies in Learning and Instruction*, 10(1). [In Persian]
- Nemati, K. (2021). The effect of psychological well-being on academic satisfaction of graduate accounting students with the mediating role of self-efficacy. *Empirical Research in Accounting*, 12(45), 47-74. [In Persian]

- Nicolini, K. (2016). *Navigating the noise: An examination of the relationship between introversion, family communication patterns, family satisfaction, and social self-efficacy* [Doctoral dissertation, University of Wisconsin-Milwaukee].
- Nissa, I. C., Febrilia, B. R. A., & Astutik, F. (2021). Perspektif siswa terhadap e-learning berdasarkan model motivasi ARCS [Students' perspectives on e-learning based on the ARCS motivation model]. *Media Pendidikan Matematika*, 9(1), 19-33.
- Onditi, E. O., & Wechuli, T. W. (2017). Service quality and student satisfaction in higher education institutions: A review of literature. *International Journal of Scientific and Research Publications*, 7(6), 328-335.
- Parker, Y. (2019). *The relationship between spirituality, health-related quality of life and occupational balance among adults with chronic diseases* [Doctoral dissertation, University of the Western Cape].
- Sanchez-Cardona, I., Ortega-Maldonado, A., Salanova, M., & Martinez, I. M. (2021). Learning goal orientation and psychological capital among students: A pathway to academic satisfaction and performance. *Psychology in the Schools*, 58(1), 132-149. <https://doi.org/10.1002/pits.22505>
- Shahsavari, H., Roshanian, R. M., & Allahi, Z. (2022). Achievement motivation and academic satisfaction of vocational students in face-to-face, virtual and blended learning. *Educational Technologies in Learning*, 5(18), 55-70. <https://doi.org/10.22054/jti.2023.72443.1371> [In Persian]
- Shank, K., Fan, D. X. F., & Buhalis, D. (2023). Tour guides' self-efficacy and resilience capability building through sharing economy platforms. *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, 35(4), 1562-1583.
- Shen, D., Cho, M. H., Tsai, C. L., Marra, R. (2013). Unpacking online learning experiences: Online learning self-efficacy and learning satisfaction. *The Internet and Higher Education*, 19 10-13.
- Surahman, E. (2020). Student satisfaction toward quality of online learning in Indonesian higher education during the covid-19 pandemic. In: *2020 6th International Conference on Education and Technology (ICET)*. IEEE, pp. 120-125.
- Surahman, E. (2020). Student satisfaction toward quality of online learning in Indonesian higher education during the covid-19 pandemic. In *2020 6th International Conference on Education and Technology (ICET)* (pp. 120-125). IEEE.
- Tomás, J. M., Gutiérrez, M., & Alberola, S. (2023). Social support, self-efficacy and academic satisfaction of university students during the COVID-19 lockdown. *Estudios sobre Educación*, 44, 13-35.
- Torkzadeh, J., & Mohteram, M. (2014). Validation of Student Academic Satisfaction Scale. *Higher Education Letter*, 7(26), 155-176. [In Persian]
- Zimmerman, W. A., & Kulikowich, J. M. (2016). Online learning self-efficacy in students with and without online learning experience. *American Journal of Distance Education*, 30(3), 180-191.